

# Homepakolaisen oireet hellittävät vasta perinteisessä hirsimökissä

Sisäilmasta sairastuneet odottavat virallista tautiluokitusta.

**Oulu**  
**Päivi Seeskorpi,**  
**Marjo Sormunen**

Sisäilman myrkyistä ja homeesta sairastunut Tommi Luukkonen elää eristäytyneitä elämää. Edes vaimo ja kuusi lasta eivät pääse tapaamaan häntä ennen kuin ovat käyneet suihkussa ja vaihtaneet vaatteensa. Silti mies on tyytyväinen: hän pääsi muuttamaan puolen vuoden teltta-asumisen jälkeen hirsimökkiin. Se on rakennettu perinteisin menetelmin ilman kemikaaleja.

–Viikko viikolta olen huomannut olevani paremmassa kunnossa. Minulle on sanottu sairauden helpottavan, kun olen eristyksissä vuodesta kahteen vuotta, Limingassa Oulun kupeessa asuva Luukkonen kertoo toiveikkaana.

Luukkonen ei ole ongelmien yksin, vaikka sairastuneiden tarkkaa määrää ei tiedetä. Sairastuneiden etujärjestö Homepakolaiset on saanut satoja avunpyyntöjä ihmisiltä, jotka eivät ole löytäneet sellaista asuintilaa, jossa voisivat olla ilman vakavia oireita.

–Sairastuneet ovat altistuneet sisäilman myrkyille niin pahoin, että heidän immuunijärjestelmänsä on häiriintynyt, järjestön puheenjohtaja Katja Pulkkinen kertoo.

Osa sairastuneista asuu teltassa, osa parvekkeella – myös talvipakkasilla.

Homepakolaiset vaativatkin nykyistä tiukempaa valvontaa rakennusosalalle. Pikaista kokenusta tarvittaisiin erityisesti rakennustyömaiden suojaamiseen kosteudelta.

–Uudisrakentaminen ei rat-



MARKKU RUOTTINEN / LEHTIKUVA

**Sisäilmasta sairastunut** Tommi Luukkonen rakensi itselleen 22 neliön hirsimökin kunnioittaen vanhoja perinteitä.

kaise ongelmaa. Moni on sairastunut nimenomaan uusissa rakennuksissa, Pulkkinen sanoo.

## Syytä haetaan korvien välistä

Tommi Luukkonen kertoi kaksi vuotta sitten *Hämeen Sano-*

*mien* haastattelussa elämämyllerryksensä alkaneen vuonna 2002, kun perhe muutti Rovaniemeltä Hämeenlinnaan. Luukkonen työskenteli matematiikan ja fysiikan opettajana Hykin lukiossa ja altistui koulussa bakteerien toksineille.

Luukkonen kertoi haastattelussa perheen asuneen aluksi

kaupungin vuokra-asunnossa, missä todennäköisesti oli myös homeongelma.

Hän tunsi olevansa koko ajan väsyneempi, sai voimakkaita huimauskohtauksia ja hankalia vatsavaivoja.

Lääkäreiden mielestä Luukkonen kärsi työuupumuksesta, stressistä tai jopa pelkoti-

lasta koulurakennusta kohtaan. Työssään viihtynyt mies ihmetteli selityksiä. Sitten opiskeluaikainen kaveri totesi, että oireet vaikuttavat homeesta johtuvilta.

–Työuupumus on lääkäreille helppo selitys. Varsinkin tämä sairaus piiloutuu sen taakse, vaikka siitä ei välttämättä

ole lainkaan kyse, Luukkonen arvostelee.

Luukkonen oli pitkiä aikoja sairauslomalla, vaihtoi koulua ja lopulta ammattia. Sisäilmaongelmista hän ei päässyt kuitenkaan eroon, ja sairaus pääsi pahemaan. Kemikaaliyliherkkyyttä hän pitää vaivoistaan hankalimpana. Hän saa oireita jopa muiden vaatteista.

## Korvaukset jäävät saamatta

Moni sisäilmasta sairastunut jää ilman Kelan korvauksia, kun sairautta ei ole diagnosoitu.

–Suuri osa sairastuneista on diagnoosin osalta väliinputoja, sillä tautiluokituksessa ei ole omaa nimikettä esimerkiksi monikemikaaliyliherkkyydelle, sanoo tutkimusprofessori Marjukka Mäkelä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta.

Sosiaali- ja terveysministeriön ympäristöterveysyksikön johtaja Jari Keinänen toivoo, että sairauden syntymekanismia ja tutkittaisiin enemmän. Myös Homepakolaiset on vaatinut tätä jo pitkään.

Sisäilmasairaus vei Tommi Luukkoseltakin työn ja sitä kautta toimeentulon. Hänen perheelleen järjestettiin keräys mökin rakentamiseksi. Siitä Luukkonen on kiitollinen, sillä omin varoin hän olisi yhä puolijoukkueeteltassa.

Luukkonen haaveilee isommasta hirsitalosta, jonne mahtuisi koko perhe.

–Olen oppinut hirsirakentamisen taidon. Ehkä jo tulevina talvena alan kaataa puita uutta taloamme varten. (STT-HäSa)

## Eristeenä sammal, lattiassa rasvatonta maitoa

Tommi Luukkonen rakensi hirsimökin vanhoja menetelmiä kunnioittaen:

- Kaatoi ja veisti hirret itse.
- Käytti hirsien välissä eristeenä sammalta.
- Eristi mökin ylä- ja alapohjan sahanpurulla.
- Jätti seinät käsittelemättömiksi.
- Käytteli lattian rasvattomalla maidolla, ns. kurrikäsittelyllä.
- Valmisti itse huonekalut käsittelemättömästä puusta.
- Levitti lattialle puuvillaiset räsymatot.

## Nykyrakentaminen tuo lisää hometaloja

Oulun yliopiston arkkitehtuurin professori Jouni Koiso-Kanttila arvostelee suomalaista rakennustapaa. Hänen mukaansa hällä väliä -tyyli näkyy muun muassa suunnittelu- ja rakennusvirheinä. Hän ihmettelee myös sitä, ettei rakenteita suojata sateelta työmailla.

–Jos rakentamisen tyyli ei muutu, kaikista taloista uhkaa tulla hometaloja, kun siirrytään energiatehokkaaseen rakentamiseen. Kun taloista tulee entistä tehokkaammin eristettyjä, tulee niiden myös olla entistä tiiviimpiä. Kyse on vakavasta asiasta, puurakentamisen asiantuntija sanoo.

Koiso-Kanttila pitää hirsirakentamista yhtenä ratkaisuna sisäilmaongelmien vähentämisek-

si. Hänen mukaansa tiedossa ei ole, että käsittelemätön suomalainen mänty tai kuusi aiheuttaisi haitallisia kemiallisia päästöjä.

–Perinteinen suomalainen hirsisi- ja puurakentaminen on monelle allergikolle paras ja osalle ainut vaihtoehto. Se edellyttää kuitenkin täysin käsittelemätöntä puuta.

Sairastuneiden etujärjestö Homepakolaiset kuitenkin muistuttaa, että aivan kaikille sisäilmasairaille ei hirsikään sovi.

Pudasjärvi Pohjois-Pohjanmaalla kyllästyi jatkuviin sisäilmaongelmiin. Kaupunki on päättänyt rakentaa uuden päiväkodin ja 800 oppilaan koulun hirrestä. Päiväkodin rakentaminen alkaa syksyn aikana, ja koulun rakennustyöt on tarkoitus aloittaa vuoden kuluttua.